

* การปลูกข้าวพันธุ์เดียวในพื้นที่กว้างต่อเนื่องหลาย
ครั้งเป็นเหตุให้เกิดโรคแมลงระบาด

* การใช้ปุ๋ยในอัตราที่เหมาะสม ลดการระบาดของโรค
ไหม้และเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

- ช่วยให้ลดค่าใช้จ่ายในการใช้สารเคมีกำจัดโรคแมลงได้
ครั้งหนึ่ง

★ ลดต้นทุนประมาณ 420 บาท/ไร่

- สามารถรักษาสุขภาพของผู้ใช้สารเคมีและรักษาสภาพ
แวดล้อมได้อีกทางหนึ่ง

ขั้นตอนที่ 6 การจัดการน้ำอย่างมีคุณค่า

* หลังทำเพื่อระบายน้ำออกให้ดินแห้งแบบหมาด ๆ
แล้วหว่านข้าวงอก

* ระดับน้ำช่วงข้าวเล็กให้ระดับน้ำอยู่ที่ 5 ซม.

* ช่วงข้าวแตกกอสร้างรวงอ่อนและข้าวออกดอกให้
รักษาระดับน้ำไว้ 10-15 ซม.

* การปรับหน้าดินให้เรียบสม่ำเสมอสามารถลด

ระยะเวลาการสูบน้ำเข้านา ลดค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และลด
การเกิดวัชพืช

★ ลดค่าใช้จ่ายในการสูบน้ำ 30% ลดต้นทุนประมาณ
360 บาท/ไร่

ขั้นตอนที่ 7 การเก็บเกี่ยวผลผลิต

* เก็บข้าวระยะพลับพลึง (หลังข้าวออกดอก 30 วัน)
ระบายน้ำออกจากนาเมื่อข้าวออกดอกแล้ว 15 วัน

* ช่วงเก็บเกี่ยวข้าวดินต้องแห้ง

* รถเก็บเกี่ยวข้าวต้องอยู่ในสภาพสมบูรณ์

* รถขนส่งผลผลิตต้องมีการป้องกันข้าวตกหล่น

★ ★ สามารถลดการสูญเสียผลผลิต 20% รายได้เพิ่ม
ประมาณ 2,000 บาท/ไร่

ขั้นตอนที่ 8 รู้จักบันทึกทำบัญชีฟาร์ม

บันทึกบัญชีฟาร์มอย่างสม่ำเสมอ

* พิจารณาเปรียบเทียบบัญชีฟาร์ม ด้วยตนเองก่อนปลูก

* ข้าวฤดูต่อไป จะเห็นว่าสามารถลดต้นทุนการผลิต
อะไรได้บ้างในฤดูต่อไป

★ ★ ★ การปฏิบัติเช่นนี้จะลดต้นทุนการผลิตข้าว
ประมาณ 1,830 บาท/ไร่ มีรายได้เพิ่มประมาณ
3,000 บาท/ไร่

ต้นทุนการผลิตข้าวอำเภอบางบาล

* นาหว่าน 5,820 บาท/ไร่

* นาดำ 6,440 บาท/ไร่

ผลผลิตเฉลี่ย 850 กก./ไร่

การลดต้นทุนการผลิตข้าว

อำเภอบางบาล

โดยศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการ

ผลิตสินค้าเกษตรอำเภอบางบาล

อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โทร. 0 35—307787

ทำไมต้องลดต้นทุนการผลิตข้าว

ในการทำนาข้าวปัจจุบันมีต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากการใช้ปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ข้าว, ปุ๋ยเคมี, สารกำจัดศัตรูข้าวฮอร์โมน ไม่ถูกต้องไม่ถูกชนิด ผิดวิธี ผิดเวลา ใช้อัตราไม่เหมาะสม ฟุ่มเฟือย เป็นเหตุให้เกิดโรคระบาดทรัพยากรธรรมชาติเสื่อม

การผลิตข้าว 3 ต้องทำ 3 ต้องลด

3 ต้องทำ

1. ต้องปลูกข้าวไม่เกิน 2 ครั้ง/ปี
2. ต้องใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี
3. ต้องทำบัญชีฟาร์ม

3 ต้องลด

1. ลดอัตราเมล็ดพันธุ์ข้าว
2. ลดการใช้ปุ๋ยเคมีไม่ถูกต้อง
3. ลดการใช้สารเคมี

ขั้นตอนการปฏิบัติที่ดีเพื่อลดต้นทุนผลิตข้าว 8 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 เมล็ดพันธุ์ข้าว

* ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ความงอกไม่ต่ำกว่า 80% ใช้อัตราเมล็ดพันธุ์ข้าวนาหว่านไม่เกิน 20 กก./ไร่ นาดำ 7 กก./ไร่ นาโยนกกล้า 5 กก./ไร่ หรือน้อยกว่านี้

★ ช่วยให้ได้เพิ่มผลผลิตอย่างน้อย 10% ลดต้นทุนประมาณ 300 บาท/ไร่

ขั้นตอนที่ 2 การเตรียมดิน

* ห้ามเผาฟางข้าว ให้พลิกหน้าดินเพื่อกลบฟางข้าว ระบายน้ำเข้าและใช้สารเร่ง พ.ด. 2 หมักฟางอย่างน้อย 2 สัปดาห์

* ปรับหน้าดินให้เรียบสม่ำเสมอ

* นาหว่านนํ้าตามให้ทำร่องน้ำระบายอากาศในแปลง ปลูกข้าว

★ ช่วยให้มีเมล็ดข้าวงอกสม่ำเสมอไม่มีวัชพืชในนาลดค่า การป้องกันและกำจัดวัชพืชลดต้นทุนประมาณ 250 บาท/ไร่

ขั้นตอนที่ 3 การกำจัดวัชพืช

* ใช้สารกำจัดวัชพืชทันทีหลังหว่านข้าวไม่เกิน 4 วัน ก่อนที่เมล็ดวัชพืชจะงอก

* ขณะพ่นกำจัดวัชพืชครั้งแรกต้องไม่มีฝนตก ไม่มีน้ำขัง และระบายน้ำเข้านาหลังพ่น 3 วัน

★ ช่วยให้การงอกของกล้าข้าวสม่ำเสมอลำต้นแข็งแรง สมบูรณ์ กำจัดวัชพืชก่อนหว่านปุ๋ยเคมี ทำให้ผลผลิตข้าว เพิ่มขึ้น 10-15%

★ ★ มีรายได้เพิ่มประมาณ 1,000 บาท/ไร่

ขั้นตอนที่ 4 การใช้ปุ๋ยเคมี

* ใช้ปุ๋ยเคมีที่ระบุเป็นปุ๋ยที่ใช้กับข้าวดินเหนียว

* อัตราใช้ปุ๋ยเคมี 3 ครั้งดังนี้ **ครั้งที่ 1** สูตร 16-20-0 อัตรา 25-30 กก./ไร่ ใส่หลังหว่านข้าว 20-30 วัน กรณี

นาดำใส่หลังปักดำ 7-10 วัน **ครั้งที่ 2** สูตร 46-0-0 อัตรา 10-15 กก./ไร่ ใส่ระยะแตกกอหรือข้าวอายุ 40-45 วัน

ครั้งที่ 3 สูตร 46-0-0 อัตรา 10-15 กก./ไร่ ใส่ระยะ สร้างรวงอ่อน

- พันธุ์ข้าวนาปรัง (ไม่ไวต่อช่วงแสง) ใส่ปุ๋ย 3 ครั้ง

- พันธุ์ข้าวนาปีพื้นเมือง (ไวต่อช่วงแสง) ใส่ปุ๋ย 2 ครั้ง

* ข้อเสนอแนะการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างประหยัด ควรมีการ วิเคราะห์ดินและใส่ปุ๋ยตามชนิดและปริมาณปุ๋ยที่ดินมีไม่ เพียงพอ

* ข้อควรระวัง ไม่ใส่ปุ๋ยใด ๆ หลังข้าวออกดอก เพราะจะทำให้เกิดโรคและแมลงระบาด

★ ลดต้นทุนประมาณ 500 บาท/ไร่

ขั้นตอนที่ 5 การป้องกันและกำจัดศัตรูข้าว

* การลดอัตราเมล็ดพันธุ์ข้าว เตรียมดินดี ลดการใช้ ปุ๋ยเคมี จะลดการระบาดของโรคแมลงได้

* เกษตรกรต้องหมั่นลงตรวจพื้นที่นาอย่างสม่ำเสมอ เรียนรู้คาดคะเนอาการที่เสี่ยงต่อการระบาดของโรคและ แมลงศัตรูข้าว